

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 12

ŠTEVILKA 10

ŽIRI, 15. OKTOBER 1973

Misel, delo, čas

Prihajamo v zaključno fazo leta. Kar neverjetno se nam zdi, da bomo že pisali leto 74. V mislih že oblikujemo podobo vrednosti dela za tekoče leto in analiziramo, kako smo uspeli prebrsti številne težave in koliko se je naša kvaliteta dela izboljšala. Pred nami je postavljen plan, pred nami so že tudi glavna dejstva poslovnega leta.

V zadnjem času smo posvetili veliko pozornost bodoči organizaciji podjetja v samoupravno-družbenem in poslovnem smislu. Razčističevali smo odnose in gledali naprej. Ugotavljali smo vzroke za napake, ki smo jih delali, in predvidevali v kateri smeri moramo začrtati prihodnost našega številnega delovnega kolektiva.

Zanimivo dejstvo, kako se vedno srečujemo, ko se poglabljamo v probleme našega dela, z enotnostjo in gledanji na skupne cilje. Mnogokrat zanemarjamo to odločilno dejstvo, vedno se pa nam znova in znova postavlja kot glavno.

Zakaj? Poglejmo nekaj trdno oprijemljivega. Veliko dobrega si v številnih medsebojnih razgovorih povemo. Znamo

uporabljati besede najgloblje pomena in vrednosti. Govorimo o tem, kako moramo vsi gledati, da bo naš prispevek k uspehu, k razumevanju čim večji, iskren in pošten. Čas pa je, vsi vemo, zrcalo dejanj in resnice.

Zaloge so v podjetju letos posebno vprašanje. Daleč največ pozornosti jim moramo posvetiti in še ne uspemo napraviti reda. Zaloge bomo to pot obravnavali kot posledico odnosa do poslovanja. Vsak zase ve kako doma gospodari s svojim denarjem. Hudo je, če se je treba zadolžiti. Podjetje pa prav tako zahteva plačilno sposobnost in le tako vezavo sredstev, ki je dopustna. Zaman je postavljati načrt o velikem poslovanju, o velikih vlaganjih, če tega ne omogočimo.

Podatki o zalogah kažejo naš odnos do poslovanja. Kako se je moglo zgoditi, da vežemo toliko denarja. To lahko pojasnim z ugotovitvijo, da se še nismo naučili poslovati na daljši rok in še zmeraj posvečamo pozornost trenutnim slabostim in napakam, ne znamo predvideti posledic tega.

Ne zavedamo se še dejstva, da je Alpina veliko podjetje, ni več tovarnica in predvsem nismo več v časih, ko je bilo vsako delo dobrodošlo in ko nismo gledali domači in mednarodni konkurenciji v oči. Bolj pismeni bi morali biti, rečemo temu v prispodobi. To se pravi, da bi morali dogodek računsko in vsebinsko bolj predvideti in s tem pokazati svojo sposobnost. Zakaj zamude sezon, zakaj nižja proizvodnja, zakaj taka kvaliteta, zakaj stalne zakas-

nitve, zakaj take zaloge materialov in gotovih izdelkov!

Vsako besedičenje in zagotavljanje, da nam gre za čim boljše poslovanje in da vsi gledamo na uspeh podjetja je prazno, če tega v resnici ne storimo. Alpina ni subjekt, ki čuti, nam odpušča in upošteva osebne slabosti in neodgovornosti. Vse to je za Alpino kot gospodarsko organizacijo nepomembno in nesprejemljivo. Obstajajo številke, kole-dar meri čas in oboje skupaj je ocena naše vrednosti in odnosov. Žal prevečkrat verjamemo v obete, zagotovi-la in izgovore. Analiza stanja zalog kaže, da nismo znali predvideti in da smo ravnali

neodgovorno. Tu ni potrebno naštevati, kdo je za kaj kriv. Dejstva so na papirju. Ugotovitev pa je samo ena: nikdar več ne smemo dovoliti, da se tako stanje ponovi. Vsaka zgodba ima svoj konec, tudi ta o odgovornosti, čeprav jo radi venomer pripovedujemo. Dostikrat sem že poudaril, kako posamezniki vidijo samo svoje težave. To je spet zgodba o drevesu in gozdu. Nismo slučajno tu v podjetju skupaj, da dela vsak po svoji vesti in prepričanju. Tu smo zato, da se podredimo skupnemu cilju. Ta pa je, v grobem povedano v tem, da čimveč koristnega naredimo. Vse kar delamo ima svoj pomen in namen. V Alpini so se pred leti odločili, da bodo delali čevlje. Mi to nasledstvo nadaljujemo. Prej so delali pod drugimi pogoji: malo so zaslužili, malo razdelili, težko blago prodali. Pogoji so bili utesnjeni, določeni. Sedaj si pa krojimo usodo z mnogo več možnostmi. Kaj vse lahko vidimo okrog sebe. Veliko posameznikov se tega ne zaveda. Vendar še vedno delamo obutev, prodajamo doma in izvažamo. Vse naredimo samo zato, da prodamo. Vsi se zavedamo, da smo v končni fazi odvisni od tega, ali nas bo kupec, potrošnik našel in priznal.

Ni potrebno, da ugotavljamo, katera služba je bolj važna, katera dejavnost pred drugo, vsebina je v tem, da moramo vse proizvode pod najboljšimi pogoji spraviti v denar. Če nam to ne bo uspelo, posledice poznamo. Naša proizvodnja je trda, zahtevna in odločilno vezana na sezono in roke. Če bomo znali uskladiti potrebe trga z našimi prizadevanji, potem bo lažje. Zaloge nas zadržujejo. Ali ni skoraj nesprejemljivo, da se pustimo zadrževati. To-liko optimizma je v nas in s toliko načrti smo oboroženi, kako ne bi znali odpraviti te napake.

Sedaj je pravi čas, da preoblikujemo svoje nazore in uzakonimo bodočo perspektivo našega podjetja. Ustavne spremembe nam ponujajo možnosti. V enotnem gledanju na cilje bo naša moč. Če smo bili složni se še nikoli nismo bali prihodnosti.

I. REJC, dipl. oec.

VSEM DELOVNIM LJUDEM

ŽIROV ČESTITAMO ZA KRAJEVNI

PRAZNIK 23. OKTOBER

Samoupravni organi in družbeno politične organizacije ALPINE

Francoški sindikalni voditelji na obisku v našem podjetju. Kratek zapis o tem berite na 3.strani.

Delo na tekočem traku v teški šivalnici

Organizacijske spremembe v šivalnicah

Večkrat smo že pisali, tudi v našem časopisu, da proizvajamo za tržišče in da se moramo prilagajati izključno terenu. V zadnjem času spet doživljamo močnejše spremembe v prodaji smučarske obutve na svetovna tržišča. Klasična smučarska obutev bo v bodoče komaj še prodajni artikel, povečalo pa se povpraševanje po plastično-brizganih smučarskih čevljih. Proizvajati moramo le to in le toliko, kar in koliko lahko sprejme že naše osvojeno tržišče. To pa narekuje temeljite spremembe v tehnologiji in organizaciji dela. V kratkem času moramo preusmeriti precejšnje število delavcev s tako imenovane izdelave težke obutve na proizvodnjo lahke modne obutve.

Tehnologija brizganih smučarskih čevljev zahteva večje drage stroje, manj pa živega dela. To velja zlasti za montažo, kjer ostane samo še vdelava zaklopov, stremen in kompletiranje čevljev, v šivalnici pa izdelava notranjih čevljev. Glede na to, da je neprimerno v enem oddelku izdelovati športno in modno obutev istočasno, smo se odločili za reorganizacijo izdelovalnic zgornjih delov obutve. Izdelovalnice zgornjih delov, to je šivalnice bi se specializirale po namenu proizvodnje, prikojevalnica pa bi bila skupna.

Po reorganizaciji bi bil razpored sledeč: v prostoru sedanjih prikojevalnic za športno obutev naj bi bila centralna prikojevalnica za športno in modno obutev, za šivalnico 52.0 in šivalnico 52.4. Col. Ves nadaljnji tehnološki proces, ki običajno še spada v oddelke prikojevalnice, bomo morali zaradi premajhnega prostora organizirati v južni polovici težke šivalnice. Tik pred izhodom iz oddelka

proti dvigalu bo kontrola nasekanih gornjih delov. Obstojeci tekoči trak v oddelku težke šivalnice ostane na istem mestu, le da se bodo glede na obseg proizvodnje, vse operacije namestile ob traku, kar je pogoj za izpraznitev južne polovice oddelka.

V oddelku 52.0 bomo poleg obstoječega traku postavili še en trak iste dolžine, z istim številom delovnih mest. S tem bo omogočeno, da bomo (zaradi zmanjšanja težke proizvodnje) lahko vso odviš-

no delovno silo v oddelku 52.1 premestili v oddelke za proizvodnjo lahke obutve.

Namen organizacijskih sprememb je specializiranost šivalnic, v centralni prikojevalnici boljše izkoriščanje osnovnih materialov in strojev, odpade riziko slabe nosilnosti stropov za sekatne stroje v stari stavbi in kočno nam bo to omogočalo vzpostavitev večjega reda in pregleda v posameznih oddelkih.

Tone Klemenčič

Zastoji zaradi redukcije električne energije

Že več let se pojavlja v jesenskih mesecih pomanjkanje električne energije. Vendar razmere v prvi polovici meseca septembra presegajo vsa predvidevanja.

Tovarniški agregat za proizvodnjo električne energije je v popravilu in zato so še tisti proizvodni oddelki, katere smo običajno oskrbovali z doma proizvedeno energijo, ostali brez elektrike.

Služba za informacije pri podjetju Elektro Ljubljana-okolica je na številne in vsakodnevne telefonske klice odgovarjala netočno in neodgovorno. Na nobeno njihovo obljubo ali odklonilo se nismo mogli zanesti. Šele po posredovanju samoupravnih organov in direktorja na najvišje predstavnike političnega in gospodarskega življenja republike so nas 18. 9. 1973 obiskali predstavniki podjetja Elektro-Ljubljana. Le-ti so nam obljubili, da nas bodo v primeru redukcije obveščali vsaj en dan vnaprej, razen v primeru, da je okvara nenadna.

Ob tem je bila posebno prizadeta delovna izmena, ki je od 10. do 15. septembra delala na popoldanski izmeni. Delavci so bili vsak dan pripravljani, da takoj, ko pride elektrika, pridejo na delo. Kljub temu, da smo izkoristili vse možnosti, je izmena A izgubila dva delovna dneva, izmena B pa tri.

Poleg celotnih izpadov so delavke iz težke šivalnice ostale doma dva dni, delavci težke montaže pa tri dni. Tem zastojem je poleg redukcije botrovalo pomanjkanje zaklopov in stremen za smučarske čevlje.

Po končani redukciji električnega toka, ki pa verjetno še ni zadnja, lahko ugotovljamo, da smo imeli ogromno škodo, ki pa še ni točno ugotovljena. Kakšna bodo nadomestila delavcem, ki so iz različnih razlogov izgubili toliko delovnih ur, pa bo na posebnih seji razpravljal gospodarski odbor podjetja.

ing. Jože Bogataj

Razgovori v Sovjetski zvezi uspešni

Med 17. in 30. 9. 1973 je v Moskvi potekal II. del razgovorov o prodaji obutve v Sovjetsko zvezo za leto 1974. Namen razgovorov je bil predvsem obravnavati cen. Kupec je trdno vztrajal na znižanju cen obutve v primerjavi z lanskim letom, utemeljeval to s padanjem cen surovih in predelanih kož, to je usnja, čeprav vemo, da cena usnje na svetovnem tržišču stalno raste.

Po daljših temeljitih razpravah so le pričeli popuščati, tako da so bile cene za nas končno še sprejemljive. Naj navedem nekaj podatkov: za ženske škornje iz naravnega usnja je bilo doseženo 5 % povečanje cen, pri ženskih škornjih iz umetnega usnja 10 %, pri salonkah in sandalih 3 % itd. Vse je računano povprečno za posamezno grupo, v primerjavi z isto grupo obutve prodano v SSSR za leto 1973. Junija, ko je bil izbor kolekcij in naročanje, so naročili na osnovi 6,2 milijona parov, kolikor naj bi v 1974 letu uvozili obutve iz Jugoslavije. Na zadnjih razgovorih pa so to osnovno količino povečali na

8 milijonov parov in tako ima Alpina na osnovi ključa zapadnega izvoza naročenih 400.000 parov obutve in sicer ženskih škornjev, salonk in sandal. To predstavlja najmanj 1/3 naše proizvodnje v letu 1974.

Vedno večji problem izvoze ne obutve pa je slaba kvaliteta (reklamacij imamo Jugoslovani vedno več), kar je položaj tako zaostrilo, da je njihovo ministrstvo izdalo odločitev, naj se 5 najslabših jugoslovanskih tovarn izključi iz tega sodelovanja. Poudarili so, da bodo kupovali samo še od tistih tovarn, ki bodo dobavljale res kvaliteten obutev, ostale pa bodo izključili.

Torej iz vsega navedenega je razvidno, da imamo naročil za vzhodni izvoz v letu 1974 dovolj, da cene niso prevelike, sedaj pa je dolžnost naš vseh, od nabave kvalitetnih materialov predvsem pa proizvodnje, da bomo izdelali in prodali kvalitetno obutev in imeli še naprej odprta vrata na veliko tržišče, ki odkupi 1/3 naše proizvodnje.

Tone Klemenčič

Do nadaljnjega – črn dim

Zopet je zagorelo v pečeh naše tovarne, pa bo člane kolektiva verjetno zanimalo, kako se bomo letos zavarovali pred sajami.

Vsem je znano, da smo preteklo zimo preizkušali čistilec za saje proizvajalca INA Nafta iz Lendave, pa je bilo ugotovljeno, da naprava sicer čisti saje, vendar pa postopek čiščenja z vodo povzroča veliko težav in škodo na samem čistilcu, kakor tudi na kritini tovarniške zgradbe. Posebno poglavje je odpadna voda iz čistilca, ki je vsebovala večje koncentracije solne kisline, kot je dovoljeno. Vsled tega je bila z odločbo Vodno gospodarske inšpekcije, Skupščine občine Škofja Loka, z dne 22. maja 1973 prepovedana uporaba tega čistilca. O tej odločbi smo takoj obvestili INO.

Junija so predstavniki INE v zvezi s tem prišli na razgovor. Dogovorjeno je bilo, da INA pripravi predlog, v katerem bi nakazali ustrezno rešitev s ceno, tako da bi vso zadevo uredili pred novo kurilno sezono. Vendar, kurilna sezona se je približala, podjetje INA pa kljub naši urgenci ni poslalo rešitve, niti ni skušalo rešiti problema dokončno, kot je bilo dogovorjeno. Zato smo zadnje dni avgusta zahtevali, da čistilec odmontirajo, kar so tudi storili.

Med tem pa smo iskali novih rešitev izven meja Jugoslavije. Od skupno sedem poslanih ponudb proizvajalcev, ki se ukvarjajo s podobnimi problemi, smo dobili do sedaj dokončno ponudbo samo od zahodno-nemške firme BETH in to za ceno 62.000 DM, v kateri pa ni vračunana montaža, carinski in transportni stroški.

Razlika pri čiščenju pa je naslednja: pri tem čistilcu je postopek čiščenja brez vode. Proizvajalec pa v ponudbi zagotavlja brezhibno delovanje.

Okrog nabave omenjenih naprav pa bo moral v kratkem še razpravljati delavski svet, saj je problem res velik, cena pa ne bo veliko nižja od 100 starih milijonov.

Ta čas pa bomo, žal, še gledali črn dim nad tovarniško zgradbo in v njeni okolici.

Anton Zibert

Mežičani se zahvaljujejo

S Krajevne skupnosti Mežica je prispelo v naše podjetje pismo z naslednjo vsebino:

»V imenu prebivalcev Mežice in Sveta krajevne skupnosti Mežica se vam zahvaljujemo za ureditev prepotrebne prodajalne obutve v Mežici.

Tudi v bodoče se priporočamo za sodelovanje.«

Tajnik
Anton KAJZER, l. r.

Predsednik
Rudolf VRČKOVNIK, l. r.

Obisk sindikalnih voditeljev iz Francije

Prejšnji mesec je obiskala našo tovarno delegacija francoskih sindikalnih delavcev, na čelu s sekretarjem sindikalne organizacije za tekstilno in obutveno industrijo. Tovrstni obisk sodi v okvir mednarodnega sodelovanja republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva z evropskimi deželami, kjer kljub kapitalistični ureditvi dobiva sindikat vedno večjo vlogo. Gostje so si najprej ogledali proizvodne prostore naše tovarne in izrazili priznanje urejenosti naše proizvodnje. Gostje so obisk pri nas po ogledu tovarne nadaljevali z razgovori s predstav-

niko Alpine, kjer so bila izmenjana obojestranska mišljenja in izkušnje samoupravljanja. Gostje so se predvsem zanimali za organizacijo in delovanje našega sindikata, naši predstavniki pa so jih o tem obvestili. Ob koncu obiska so izrazili gostje hvaležnost za prisrčen sprejem in sindikalni organizaciji poklonili več simboličnih daril. Za tople sprejem visokih gostov iz Francije se je na kraju zahvalil še sekretar republiškega odbora sindikata tekstilne in obutvene industrije tov. Jože Sintič.

S. Čar

Članji delegacije francoskih sindikatov so ogledali tudi proizvodnjo in se zanimali za delo članov našega kolektiva.

Na Colu — novi prostori — pogoji za boljše delo

V obratu na Colu so na tesnem

V obratu na Colu, ki je bil odprt pred letom in pol, je trenutno zaposlenih 74 delavk in delavcev. Izdelujemo izključno samo zgornje dele za čevlje, katerih pomanjkanje se je kazalo že več let. Rezultati, ki jih je dosegel ta mladi kolektiv v tako kratkem času so kar zadovoljivi.

V letošnjem poletju smo imeli težave zaradi razdrobljene proizvodnje in zahtevnejših artiklov, ki so bili povsem nova preizkušnja znanja za mlade delavke, zato je bilo privajanje dolgotrajnejše. Vsled tega so delavke dale nekoliko slabše, pa tudi manj. Razumeti pa je treba, da so delavke še neizkušene, zato je vsak nov vzorec, ki ga dobimo v delo, nova preizkušnja, nova šola za vse nas,

ki tu delamo. Vsak dan se srečujemo z novimi problemi, ki jih težje odpravljamo kot v matičnem podjetju, predvsem zaradi oddaljenosti obrata. Omeniti moram tudi, da je naš delovni prostor zelo tesen, tako da imamo težave pri organizaciji delovnih operacij. Zato je želja vseh prebivalcev Cola in okolice,

vseh ki tukaj delamo, da se čimprej zgradijo novi delovni prostori, v katerih bi bili omogočeni boljši delovni pogoji. S tem bi se izpolnile tudi želje vsem, ki čakajo na zaposlitev v tem obratu, Alpin pa bi zagotovili dovolj polizdelkov.

Vodja obrata
Franc Frlic

Letovanja na morju so letos mimo

Jesensko deževje, ki je pretrgalo obdobje lepega in toplega vremena, ki je letos »držalo« vse do sredine septembra, je zaključilo sezono dopustov ob morju.

Počitniške hišice v Umagu so bile polno zasedene od začetka julija pa do septembra. Isto velja za hišice v Strunjanu, kjer smo imeli v najemu tri hišice Občinskega sindikalnega sveta. Na Rabu pa smo imeli v najemu troposteljno sobo, ki je bila prav tako zasedena od 20. junija pa do začetka septembra. Nezasedena so bila ležišča v juniju, kar je razumljivo, saj družina, ki ima šolarje takrat še ne more na dopust. Deloma pa k nezasedenosti pripomore tudi nestalno vreme, ki je junija zelo pogosto.

Od 1526 članov našega kolektiva jih je v Umagu letovalo 149, na Rabu 10 in v Strunjanu 24 in to s svojimi družinami oz. drugim domačim. Skupno je torej letovalo 183 članov našega kolektiva. V naši režiji je letovalo tudi 7 naših upokojujencev s svojci. Zmerne cene penzionov (če jih primerjamo s cenami v hotelih, kjer so cene penzionov okoli 15 starih ti-

sočakov v sezoni) so pripomogle, da so bili letovalci v glavnem zadovoljni. Možnosti za letovanje v naši režiji so veliko premajhne. 42 ležišč v Umagu, 12 najetih ležišč v Strunjanu in 3 najeta ležišča na Rabu res ne pomeni veliko za kolektiv, kot je naš. Poleg tega velika večina želi na morje samo v času kolektivnega dopusta. Res je med njimi veliko takih, ki izven kolektivnega dopusta ne morejo na letni oddih, bodisi zaradi delovnih dolžnosti, bodisi zaradi družinskih razmer tako, da bi šla cela družina hkrati na dopust, še posebej, če sta zakonca zaposlena pri različnih podjetjih. Že leta ostaja število ležišč nespremenjeno, število zaposlenih v kolektivu pa stalno raste. Zato je nujno že sedaj misliti, kako povečati število ležišč vsaj za obdobje kolektivnega dopusta. Vsi vemo, kako nevhvalno delo je imela spomladaj komisija, ko je vsklajevala prijave za letovanje z možnostmi in koliko slabe volje je bilo na obeh straneh. Zato je treba nekaj storiti in to do prihodnje sezone.

Marija Kastelec

sejmi usnja in obutve - sejmi usnja in

Lojze Kopač

Pariz

Mednarodni teden usnja — znan pod imenom »SEMAINE INTERNATIONALE DU CUIR« (mednarodni sejem usnja), letos ni bil več ves teden, temveč je bil skrajšan na 4 dni. Naši sejmi v Zagrebu, zlasti pa v Beogradu, ki trajajo kar po 8 dni (mednarodni sejem mode bo letos od 6—14. oktobra) so čisto predolgi. No, v dneh med 8. in 11. septembrom so se v Parizu ponovno sestali nakupovalci, proizvajalci in prodajalci industrije čevljev, čevljarstvih potrebščin, usnja in čevljarstvom usnjarskih strojev in opreme in to iz vse Evrope in tudi drugih kontinentov. Glavni namen sejma je sklepanje kupcij, izmenjava izkušenj, spoznavanje novosti v modi čevljev in modnih materialih in ugotavljanje, kako nihanje cene na svetovnem tržišču. Eden glavnih namenov obiska sejma je tudi dobiti pregled nad problemi v poskrbi z osnovnimi surovinami. Zlasti letos so na vsem svetovnem tržišču prisotni veliki problemi s surovinami pa najsi bo v usnjarski, kemični, kovinski ali čevljarstveni industriji.

Povpraševanje po usnju je vsak dan večje. Z dvigom življenjske ravni se povečuje tudi povpraševanje po vseh potrošnih artiklih, tako tudi po usnju. Usnje se danes ne uporablja več samo za izdelavo čevljev, ampak se uporablja v velikih količinah tudi za konfekcijo in razne druge namene. Medtem, ko je povpraševanje vse večje, je ponudba vedno manjša. Mnoge dežele, ki so bile do nedavnega velike izvoznice surovih kož, ne dovolijo več izvoza. Poskrbijo, da najprej pokrivajo lastne potrebe, ki so vedno večje. Večje povpraševanje — manjša ponudba povzroča višanje cen. Cene surovin — kožam so na svetovnem trži-

šču od leta 1971 pa do danes poskočile tudi do 300 %.

V Parizu so na splošno govorili, da ni nobenih izgledov za skorajšen padec cen.

Japonska in vzhodne dežele so v zadnjem času pokupile velike količine surovih kož, kar je povzročilo ponoven dvig cen. Tik pred pariškim sejmom so na avkcijem mestu surovih kož v Zürichu cene lažjim in srednjim kategorijam, po katerih je sedaj največje povpraševanje, poskočile od 6—11 %, glede na težinsko kategorijo.

Cene surovim kožam težjih kategorij, po katerih je v zadnjem času vedno manj povpraševanja — zlasti v čevljarstvi — so na tej avkciji padle za 2 %.

Nekatera naša podjetja, ki so doslej predelovala le težke kože, se bodo morala prilagoditi položaju na tržišču in preusmeriti proizvodnjo na predelavo lažjih kož, sicer bodo morala zmanjšati, če ne celo ustaviti proizvodnjo. Vsa razstavljena modna obutev je bila izdelana le iz lažjega usnja (telečje-junečje ali lahke goveje). Zelo je prevladovalo mehko in lahko usnje zlasti kozji ševro in ovčji ševret.

Ponudbe ustreznih materialov za smučarsko-tekaške čevlje skoraj ni bilo.

Znana japonska firma, ki izdeluje umetno usnje CLARINO za tekaške čevlje in pa naše potrebe najbolj ustrezen material, je morala zaradi pomanjkanja surovin zmanjšati proizvodnjo. Na evropskem in na ameriškem tržišču plačuje dvakratno ceno, samo da dobi osnovno surovino za svojo proizvodnjo.

Proizvajalci PVC, poliestra in drugih sintetičnih vlaken in tkanin so se ravno tako pritoževali zaradi pomanjkanja surovin. Osnovna surovina jim je med drugim tudi nafta. Za to pa vemo, da jo primanjkuje po vsem svetu. Cena kavčuka je prav tako močno poskočila in ga kljub temu povsod primanjkuje.

In še nekaj: že dalj časa vemo, v Parizu pa so to ne-

kateri še prav močno poudarjali, da je čevljarstva industrija v visoko razvitih deželah na tleh. Mnoge tovarne čevljev zmanjšujejo obseg proizvodnje, nekatere pa zapirajo svoje obrate, ker niso sposobni obstati v vedno hujši konkurenci. Nekateri od teh so ugotovili, da lažje in mnogo več zaslužijo s trgovino. Čevlje so na veliko začeli uvažati iz dežel v razvoju, kjer se industrija čevljev močno razvija.

Konkurenčni boj je zelo hud in težak. Ostal bo le tisti, ki bo sposoben na vedno zahtevnejša tržišča dajati čevlje po konkurenčnih cenah, v najlepših modelih, lepi izdelavi ter kvalitetnimi — mehkimi materiali z visokim sijajem.

Skratka, sejem je priložnost, kjer človek toliko vidi in zve toliko uporabnega za nadaljnjo orientacijo pri poslovanju in odločanju.

Ivan Capuder

Pariz Milano

Za vsako sezono, za katero pripravljamo kolekcijo, se moramo vedno dobro orientirati in vedeti, kaj naj vsebuje naša kolekcija, da bo sledila težnjam mode in s tem potrebam domačega in tujega tržišča. Za nas so zato najbolj pomembni sejmi mode v Parizu, Milanu, Düsseldorfu in Beogradu. V Parizu in Milanu dobimo splošno sliko, v Düsseldorfu so že izločeni skrajni primeri modelov in so razstavljene komercialne kolekcije za zapadna tržišča; ko pa vidimo še sejem mode v Beogradu, pa vemo, kaj bomo prodajali na jugoslovanskem tržišču. Poleg sejmov modne obutve si oblikujemo kolekcijo tudi s prebiranjem modnih revij ali iskanjem idej v izložbah pro-

Nekaj modelov iz kolekcije za pomlad-poletje 1974

Samoupravna kronika — september 1973 —

7. 9. Odbor za nagrajevanje

Obravnavan predlog organizatorja v računskem centru za razvrstitev 4 delovnih mest v odgovarjajoče skupine. Ugodeno zahtevku za razvrstitev delovne faze »oblikovanje opetja« v višjo skupino in zahtevku za razvrstitev delovnega mesta »vodja pravne službe« v nižjo skupino.

Obravnavani predlogi za spremembo 2. kolone 10. čle-

na Pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke in 4. odstavka 28. člena Pravilnika o potnih in drugih stroških delavcev.

11. 9. Gospodarski odbor

Po obravnavi perečih vprašanj poslovanja podjetja sklenjeno, da se predlaga vsem svetom OZD, kakor tudi strokovnim službam, da obravnavajo vprašanje discipline, kvalitete, storilnosti in odgovornosti in sprejmejo v zvezi s

tem, oz. za izboljšanje le-tega določene predloge, in jih posredujejo gospodarskemu odboru.

Imenovana komisija za letni popis osnovnih sredstev ter komisija za odpis kopit. Odboren podpis družbenega dogovora o sofinanciranju potreb teritorialne obrambe na območju občine Skofja Loka. Odboren predlog za nabavo avtomobila — kombija — za potrebe delovne skupine, ki dela pri adaptacijah prodajaln. Odborena registracija blagovne znamke za našo obutev in to ime TRIAL in SUNAL. Za prisostvovanje na razgovorih o cenah in količini izvoza obutve odobreno po-

slovno potovanje v SSSR šefu tehnične službe. Iz sredstev maloprodajne mreže odobrena oročitev manjšega zneska za izgradnjo daljnovoda v Slavonjski Požegi ter odobreno najetje dolgoročnega kredita dodeljenega iz konverzije sredstev Jugobanke. Sklenjeno naj se vršijo priprave, da se v doglednem času uredi parkirni prostor za osebne avtomobile izven tovarniškega dvorišča. Glede na to, da nas je redukcija električne energije večkrat prizadela kot ostala področja, sklenjeno, naj se na pristojne organe SRS pošlje pismeno kritiko za neenakomerno distribucijo električne energije.

21. 9. Odbor za izobraževanje

Sklepano o dopolnitvah programa izobraževanja za leto 1973: Za izredno šolanje se razpiše: 1 stipendija na delovodski šoli lesne, strojne in elektro stroke, 1 na pravni fakulteti, 1. stopnja, 1 na visoki ekonomsko-komercialni šoli, 1. stopnja, 1 na ekonomski fakulteti — 1. stopnja in 1 na višji šoli za organizacijo dela.

Organizirajo naj se tisti seminarji in tečaji, ki jih zahteva zakon, ali pa so neobhodno potrebni: seminar za varstvo pri delu, tečaj za kurjače centralnih kurjav, tečaj za zunanjetrgovinsko poslovanje, uvajalne seminarje za

obutve - sejmi usnja in obutve - sejmi

dajaln v inozemstvu. Vse to so le pripomočki, odločitev za izdelavo nove modne kolekcije še vedno ostane naša. Taka odločitev je vedno najtežja, saj se pri izdelavi kolekcije začne krojiti usoda skoraj za eno leto vnaprej. Najtežje je seveda, da vsi proizvajalci prinesejo najbolj uspele modele na tržišče šele po zaključenih sejmih, kar je za nas čisto prepozno. Najbolj grenke izkušnje in hude posledice smo imeli s kolekcijo pomlad-poletje 1972. Ko je bila pripravljena, je bila vsklajena s težnjami mode, v času od naročanja do proizvodnje pa se je moda toliko zasukala, da naša kolekcija oziroma izdelana količina obutve ni več ustrezala zahtevam tržišča. Čeprav pozno, smo se še vseeno pravočasno zavedli, da tako ne gre, zato smo k sodelovanju pri izdelavi kolekcije pritegnili ljudi, ki imajo ozke stike z ustvarjalci svetovne mode. Tako nam lahko v pravem času pomagajo izdelati tako kolekcijo, ki je vsklajena z modnimi tendencami v svetu. Sejmi modne obutve so nam sedaj le potrdilo, če smo se prav odločili ali ne.

Na sejmu modne obutve v Parizu je bila razstavljena vseh vrst obutve: copate, obutve za športnike, elegantna in modna obutve. Nova moda obutve za pomlad-poletje 1974 je značilna po ožjih konicah kopit, ožjih petah, nizkih platojih in mehkih, finih materialih. Lakov skoraj ni, vidimo predvsem ševroje, velurje in nubuke.

Najbolj moderna barva je svetlo modra (kavbojske hlače — imenovana blue jeans), ta se pojavlja v usnju in platnu, platno se uporablja tudi v vseh drugih barvah.

Barvne kombinacije so zelo poudarjene v oranžno rumenih, svetlo in temno modrih, zelenih, rdečih in vseh vrst rjavih barvah, poudarjene z grobimi šivi. Pri moški športni obutvi se še vedno

uporabljajo vrhnji materiali (schrumf) in tudi poleg zaprte obutve in sandal vidimo veliko vsemogočih natikačev in cokol s PU podplati ali tekstilno obutev pleteno s kito. Vse več je obutve, ki jo nosimo kratak čas in potem odvržemo. Nikjer pa ne manjka mokasink in elegantnih moških ali ženskih čevljev iz dragih materialov in zahtevne izdelave ter z usnjenimi podplati. Zanimivo je, da so še vedno moderni visoki platoji pri ženski in moški obutvi, samo ne več na zaprti obutvi, pač pa pri odprtih sandalah in natikačih, podplat je iz PU ali korka.

Sejem modne obutve v Milanu je bil manjši kot v Parizu, vendar je bil še bolj pester. Razstavljeni so bili nekateri modeli visoke obutve. Ta sejem je nakazal, da bomo za naprej uporabljali kopita s še ožjo konico, videli smo tudi take konice, kot so bile pred leti pri nas. Skoraj nemogoče se nam zdi, da bi se še vrnila moda špičakov, vendar tudi tega ne gre prezreti. Lansko leto smo prav v Italiji videli obutev, kakršna je sedaj v modi in tudi takrat je bilo za nas to nekaj nemo-gočega. Preostaneta še sejma modne obutve v Düsseldorfu in Beogradu. V Düsseldorfu so bili naši strokovnjaki in pravijo, da je naša kolekcija vsklajena s tistim, kar so videli tam. Sejem mode v Beogradu pa je odprt šele sedaj.

S prijetnimi občutki smo gledali na sejmih kolekcije najbolj znanih modnih proizvajalcev obutve, kjer smo videli, da je naša kolekcija enakovredna. Zal pa je v kolekcijah drugih proizvajalcev toliko take obutve, ki jo pri nas ne delamo, na tržišču pa bo veliko povpraševanje po njej. Gledano iz stališča proizvodnje imamo pri nas preveč vrst izdelav obutve. Če pa vemo, da tržišče zahteva čedalje večjo izbiro obutve v vseh mogočih skupinah, potem se moramo zavedati, da

bomo morali tudi mi razširiti proizvodni program na cenejšo obutev.

Marijan Bogataj

Düsseldorf

Današnja moda, oziroma razstavljena obutev na sejmu v Düsseldorfu ne prinaša posebne revolucije, kot je bilo to v zadnjih sezonah. Čevlji so podobni prejšnji sezoni, le da so manj kombinirani (čeprav še vedno dovolj), podplati pa so se stanjšali na primerne debeline.

Ženska obutev je izdelana v glavnem iz mehkih boksov, ševroja in umetnega usnja. Še vedno so moderni čevlji s tanjšimi platoji (5–12 mm), pri cenejši obutvi pa so podplati z debelejšim robom. Za naslednjo sezono so vsi proizvajalci poleg klasične obutve pripravili ženske čevlje za prosti čas, ki so izdelani iz mehkega »šrumpe« materiala, s krep podplati. Gornji deli v tej skupini so v svetlejših barvah, lahko tudi kombinirani ter sestavljeni iz več delov ter šivani z grobim sukancem. Zelo se uveljavlja jeans moda (barva oguljenih kavbojk), zato je obutev za ženske in moške izdelana v tej barvi. Še vedno so moderni Clogs (švedski) natikači. Tudi PU podplati, posebno pri sandalah, so še vedno močno zastopani.

Povsod se vidijo skupine posamezne obutve glede na starost potrošnika in ceno, kajti le grupa ene vrste obutve nekaj pomeni za potrošnika in prodajno službo.

Moška moda ne prinaša posebnih novosti, le konice kopit so se začele ožiti. Gornji deli so zelo bogati z okrasnimi robovi in šivi. Izdelani so v glavnem iz boksa, capreta, še vedno pa je precej biantika. Podplati so še vedno debelejši, pete pa srednje višine. Tudi za moške je pred-

videna skupina nizkih čevljev iz »šrumpe« materiala za prosti čas.

Ob primerjavi razstavljenih obutve v Düsseldorfu in našo kolekcijo, ali bolje povedano med našimi kolekcijami, ki smo jih izdelali za razne kupce, ni bistvene razlike. Vprašanje pa je, kaj in koliko bo naša prodajna služba izbrala za svoj prodajni program za sezono pomlad-poletje 1974.

Trdno sem prepričan, da naša kolekcija, oziroma grupe za posamezne vrste obutve ne odstopajo od inozemskih, jasno pa je tudi, da uspeh prodaje ne bo temu primeren. Vzroki, da uspehi na tržišču niso boljši pa so:

- razdrobljena proizvodnja po času izdelave in posameznih izdelavah
- kvaliteta dela
- kvaliteta materiala
- nepopolne skupine posamezne obutve
- previsoke cene
- zakasnele cene
- upadanje kupne moči itd.

Na kraju še predlog prodajni službi:

Naša konkurenca se usmerja na nemško tržišče, ker je bolj umirjeno in urejeno, oziroma za nas bolj sprejemljivo. Zato je zelo napak, da si naši trgovci ogledujejo sejme v Milanu, Bologni, Firenci in Parizu, kjer ne dobijo nobene zaključene celote, oziroma pogleda na sprejemljivo modo. Predlagam, da si delavci prodajne službe, kateri odločajo pri izbiri, ogledajo sejem na Dunaju in Düsseldorfu, kjer so kolekcije iz modnega in prodajnega stališča že pripravljene.

Albin Šifrer

Dunaj

15. in 16. septembra je bil na Dunaju sejem čevljarske stroke. Nekateri smo si ta sejem tudi ogledali.

Sejem je komercialni, zato se tu vidijo že kolekcije in modeli, ki se bodo kasneje pojavili v trgovini. Tako lahko ugotovimo, kako so se usmerili proizvajalci obutve.

Mnogi imajo v svojih kolekcijah številne modele iz umetnih materialov. Seveda pa so bili najbolj zastopani boksi, kapreti, ševroji, biantiki itd. Pri ženskih čevljih je še vedno veliko kombinacij, vendar te kombinacije niso kričaste, temveč umirjene. Podobno je tudi pri moških čevljih, le da je bil tu zelo zastopan biantik, tudi v kombinacijah biantik-biantik. Zelo veliko naravne podloge so zamenjale umetne. Pri podplatni izdelavi je še vedno veliko platojev debeline 10–18 mm, ki pa so preoblečeni z naravnimi in umetnimi usnji, zelo veliko pa jih je prebrizganih z barvo zgorajga usnja. Ravno tako pa so bile izdelane tudi pete. Bilo pa je tudi drugih podplatov iz poliuretana in PVC materialov. Pri dražjih moških čevljih pa so bili zastopani usnjeni podplati. Seveda pa so še vedno zelo zanimivi čevlji z višjimi petami.

Veliko sprememb pa zasledimo pri oblikah konic kopit. Prej so bila kopita s širokimi in grobimi konicami, sedaj pa so konice ožje in tako dajejo finejši izgled. Zelo veliko je bilo obutve, ki se na sejmu ponavlja vsako leto, to je obutev, ki je namenjena predvsem starejšim. Nekateri proizvajalci so imeli v svojih kolekcijah tudi do polovico take obutve. V večini primerov se menja samo barva materiala.

To so bili kratki povzetki z Dunajskega čevljarskega sejma. Videli smo veliko lepih materialov, cenjenih in dragih. Kroji so bili enostavni, zato pa je bil večji poudarek v barvah materiala, veliko pa je bilo tudi okrasnih šivov.

novospregate delavce, predavanja za člane kolektiva o TOZD in tečaj tujega jezika.

Razpravljano o povišanju štipendij zaradi povečanja življenjskih stroškov in sklenjeno, da se odločitev o tem prepusti novoustanovljenim TOZD.

Podeljeno nekaj dodatnih štipendij za redno šolanje.

28. 9. Svet OZD šivalnice lahke

Obravnavani predlogi sveta OZD obrata Gorenja vas, ki so dani v zvezi z nagrajevanjem ali kaznovanjem vestnega in kvalitetnega dela oz.

malomarnega in nekvadratnega dela. Predlog z nekaterimi dopolnitvami sprejet, s tem, da se to izvede in upošteva tudi pri režijskih delavcih. Dan predlog o uvajalnem načinu novih prirobovalcev ter pripomba na dodatek na stalnost, ki je za tovarno in maloprodajno mrežo določen različno. Prijava za delovno mesto »popravilo defektov«, ki je bila vložena po zaključenem razpisu in je to delovno mesto že zasedeno, zavrnjeno.

28. 9. Svet OZD šivalnice teške

Obravnavana reorganizacija šivalnice. Predlagano, naj se

pri premeščanju starejše delavke razporedi na lažja delovna mesta, mlajše delavke na fizično zahtevnejša mesta. Premešča naj se predvsem mlajše. Dano opozorilo za boljše kvaliteto dela ter boljše disciplino. Disciplina pa se mora začeti že pri vodstvu. Tehnološki opis naj bodo točnejši, napake naj se odpravijo še preden pride model v proizvodnjo.

28. 9. Svet OZD strokovnih služb in posredniških obratov

Po predlogu gospodarskega odbora razpravljano o poslo-

vanju in medsebojnih odnosih v podjetju. Obravnavane zaloge materialov in gotovih izdelkov in ugotovljeno, da bo potrebno izboljšati planiranje proizvodnje in se pri tem povezati s prodajo, ter da naj se domača prodaja in izvoz skupaj obravnavata. Izboljšajo naj se pogoji za skladiščenje materialov ter nabavni službi omogoči čas za raziskavo tržišča.

Obravnavan predlog za ustanovitev TOZD v naši delovni organizaciji. Predlog sprejet s pripombo, naj se pred javno obravnavo pripravijo še določila o pravicah in dolžnostih posameznih TOZD.

28. 9. Svet OZD obrata podplatne izdelave

Po informaciji direktorja o poslovanju podjetja in tehnične službe o proizvodnji obravnavano vprašanje kvalitete, količine, odgovornosti in discipline. Sprejeti določeni predlogi: Serije posameznih modelov naj bi bile večje, plani naj bi bili v celoti pripravljeni in šele nato dani v proizvodnjo. Za nekvadratno delo naj bi vsak odgovarjal, pa naj bo to proizvodni ali režijski delavec. Disciplino je treba izboljšati, kar posebej velja za nekatere mlade delavce. Nujno je izboljšati pripravo dela, da bomo povečali storilnost.

Vtisi s pripravništva

TOMAŽ KOSIR

S prvim avgustom je prišlo v podjetje več mladih, ki smo končali šolanje na različnih srednjih, višjih ali visokih šolah. Prvič smo se zaposlili in se začeli seznanjati s praktičnim delom v podjetju. Nastopili smo pripravniško prakso.

Pripravnik naj bi se v času pripravništva seznanil s poslovanjem podjetja in seveda z delom na svojem bodočem delovnem mestu tako, da bi po končanju pripravniške dobi lahko prevzel delo na ustreznem delovnem mestu z vso odgovornostjo. To pomeni, da je pripravništvo pravzaprav nadaljevanje izobraževalnega procesa, ki poteka v srednjih, višjih ali visokih šolah. Pripravništvo se razlikuje od rednega izobraževanja samo v tem, da je nekoliko praktično obarvano. Seveda pa znanje obeh vrst, tako teoretično kot praktično, predstavlja zaokroženo celoto. Če v tej celoti manjka katerikoli izmed obeh delov, teoretično znanje ali praktične izkušnje, potem rezultat dela ne bo do optimalni.

Pripravniška praksa je torej pika na i pri izobraževanju za delo na odgovornejših delovnih mestih. Zato je bodoči uspeh pripravnikov pri nadaljnjem delu v veliki meri odvisen od tega, kako poteka pripravniška praksa. Uspeh pripravniške prakse je odvisen na eni strani od pripravnika samega, na drugi strani pa od mentorja in inštruktorja. Mentorji in inštruktorji pa so praktično vsi, s katerimi pride pripravnik med opravljanjem svoje pripravniške prakse v stik.

Sredstva, ki jih podjetje vložijo v izobraževanje strokovnih kadrov, so za podjetje investicije prav tako, kot so investicije sredstva, vložena v zgradbe, opremo ipd. Šole so že prispevale svoj delež v izobraževanju sedanjih pripravnikov. Sedaj so na vrsti inštruktorji in mentorji in seveda predvsem pripravniki sami. Če se bomo zavedali, da dobra pripravniška praksa lahko v veliki meri pripomore k poznejšim delovnim uspehom pripravnikov in da gre pravzaprav tudi in predvsem za interese podjetja in s tem za interese nas vseh, ne samo pripravnikov, potem bo pripravniška praksa dosegla svoj namen. Podredimo torej svoje lastne interese interesom podjetja in se vsi skupaj potrudimo, da bo pripravniška praksa dosegla svoj namen. Le na ta način bomo dosegli, da se bodo sredstva, vložena v izobraževanje, tudi obrestovala.

Mislím, da se v podjetju v letošnjem letu precej dela na tem, da bi bila pripravniška praksa čimboljše organizirana. Za vsakega pripravnika je bil sestavljen program pripravniške prakse glede na njegovo strokovno usposobljenost in usmeritev. Potruditi se je treba, da bodo programi pripravniške prakse čimbolj dosledno izvedeni.

Namen pripravništva ni samo to, da pripravnik opravlja nepomembna in rutinska opravila ali pa da »maši luknje«, kot se temu včasih reče. Seveda je tudi to včasih potrebno, vendar mora pripravnik poleg tega spoznati celotno poslovanje podjetja, kajti le tako bo lahko pozneje na svojem delovnem mestu uspešen.

Pripravništvo vseh, ki smo pred mesecem dni nastopili pripravniško dobo, poteka do sedaj dokaj po načrtanih pro-

goletno prakso na svojih delovnih mestih, poiskati skupen jezik in plodno sodelovati pri opravljanju skupnih nalog. Potrebno je združiti teoretično znanje s praktičnimi izkušnjami. Takšni so interesi podjetja, katerim se morajo podrediti tudi interesi posameznikov, da bo podjetje doseglo čimboljše rezultate. Zato je moje mnenje naslednje: naš cilj mora biti predvsem plodno sodelovanje, ne pa rivalstvo.

TOMAŽ KOSIR: »Pripravništvo je pravzaprav nadaljevanje izobraževalnega procesa, ki poteka na srednjih, višjih ali visokih šolah.«

gramih. Seveda v posameznih primerih po sili razmer ni možno programa povsod dosledno izvesti, vendar moram reči, da so taki primeri le izjemni.

Upam, da bo pripravniška praksa nas vseh še naprej tekla po programih in da se bomo čimboljše usposobili za delo na bodočih delovnih mestih. Gotovo se ne motim, če trdim, da bo podjetje imelo največjo korist, če bomo znali tisti, ki v vedno večjem številu prihajamo v podjetje z določenim teoretičnim znanjem, in tisti, ki imate že dol-

Naj zaključim svojo misel v upanju, da se bodo sredstva, ki jih je podjetje vložilo v izobraževanje, bogato obrestovala in da se bomo pripravniki čimbolj uspešno vključili v kolektiv. Če bo naš cilj sodelovanje, napredek podjetja, izboljšanje poslovanja, ob upoštevanju nekaterih sodobnih metod dela in odpravljanje nepravilnosti v poslovanju podjetja, potem je gotovo, da sredstva, vložena v izobraževanje, za podjetje niso izgubljena, ampak so dosegla svoj namen. Fond znanja v svetu se povečuje.

TONE MOZINA: »Moram reči, da sem naletel na veliko razumevanje delavcev, inštruktorjev in mentorjev.«

Majhen drobec tega znanja smo spoznali med študijem. Skušajmo sedaj to znanje prenesti v prakso. To je pomembno za ves kolektiv, za podjetje. Tekma s časom je ostra, čedalje ostrejša bo in nikakor ne smemo biti tisti, ki bo v tej tekmi poražen.

TONE MOZINA

Letošnje poletje sem nastopil pripravniško prakso. Seveda je tudi mene zanimalo, kaj in kako bo, ko bom začel delati. To je nekakšna prelomnica v mojem življenju in preizkušnja mojega znanja, ki sem ga pridobil v šoli.

Na začetku je odpadel uvodni seminar, ki je bil predviden zato, da bi na njem dobili sliko podjetja in da bi se spoznali z načrti v prihodnje. Tako sem začel s prakso v proizvodnih oddelkih. Pridobivam si prakso na

proizvodnih delovnih mestih, hkrati pa spoznavam tehnologijo, ki se uporablja, prav tako pa organizacijo delovnih mest in oddelkov samih.

Priznatj moram, da sem na letel na veliko razumevanje delavcev, prav tako pa tudi inštruktorjev in mentorjev. Seveda pa nastopajo tudi težave, ki so bolj ali manj objektivnega značaja. Praksa poteka dokaj točno po načrtu, tako da sem si pridobil že veliko novega znanja, hkrati pa sem spoznal tudi nekatere težave, ki se pojavljajo v zvezi s proizvodnjo, zaradi katerih nastopajo zastoji ipd.

Takšni so prvi koraki mojega dela, ali bolje rečeno učenja. Pridobil si bom veliko novega znanja, predvsem pa izkušenj in delovnih navad, zato lahko trdim, da je to moja druga šola, od katere sem veliko pričakoval in do sedaj me ni razočarala.

Stanovanje – manjši problem

Solidarnostni sklad je bil ustanovljen z namenom, da se zagotovi pomoč pri kreditiranju graditve in nakupu najemnih stanovanj v družbeni lastnini. V tem skladu so se že letos zbrala znatna sredstva, zato je sklad že pričel z delom in je na dveh sejah sprejel statut sklada ter sestavil in sprejel finančni program, ki v glavnem izpolnjuje osnovni namen sklada, to je nakup najemnih stanovanj. Stanovanja so torej kupljena – treba jih je še razdeliti. Sklad je v Zireh kupil šest stanovanj in sicer dve enosobni in štiri dvosobne. Ta stanovanja so v novem bloku v Starji vasi, ki je bil pravkar zgrajen in bodo stanovanja kmalu vseljiva. Prošenj za dodelitev najemnih stanovanj iz solidarnostnega sklada je v Škofji Loki zelo veliko, tu v Zireh pa še ni bilo pričakovane odziva. Poglejmo torej osnovne pogoje, ki so potrebni za pridob-

bitev takega najemnega stanovanja:

— da osebni dohodek upravičenca ni višji od 900.— din na družinskega člana

— da prosilec nima rešene stanovanjskega vprašanja.

Seveda je še nekaj drugih kriterijev, vendar sta ta dva najvažnejša. Pravico do najemnega stanovanja solidarnostnega sklada imajo poleg zaposlenih tudi borci, invalidi, upokojenci in drugi, ki izpolnjujejo pogoje. Interesenti, ki se za to zanimajo, lahko vložijo prošnje na Solidarnostni sklad občine Škofja Loka.

Ta stanovanja so torej namenjena predvsem za najbolj kritične primere, kasneje pa bi se reševali tudi stanovanjski problemi mladih družin in ostalih, ki ne žive v tako težkih razmerah, vendar v kratkem času do stanovanja ne morejo priti.

Bralce pa prosimo, da opozorijo tudi tiste, ki bi lahko to ugodnost izkoristili.

Stane Čar

Iz kadrovske službe

Zanimivo je, da je povprečno število zaposlenih delavcev po stanju 30. 9. 1973 enako stanju zaposlenih 1. 1. 1973, skupaj 1505 delavcev. Dejansko stanje zaposlenih konec septembra pa je 1525. Po obratih se to število deli takole: obrat Ziri 1027, Gorenja vas 192, Col 74 in prodajna mreža 232. V septembru je delo nastopilo nekoliko manj delavcev, kot v avgustu. Delo je nastopilo skupaj 15 delavcev. Liljana Šubic in Silvester Mlinar, kemijska tehnika, Vera Lavrič, živalca obutve, Darja Kavčič, operater na luknjaču, Boris Primožič, kot orodjar v oddelku plastike, Rudi Trček, delavec v montaži, Anka Gantar, administratorka v izvozni službi in Marinka Jurca v odprem-nem oddelku. V prodajni mreži so nastopili: Nikola Fortunič v prodajalni Zagreb,

Anica Simonič, Mojca Tavčar in Sonja Jesenko v prodajalni II Škofja Loka, Milan Tičar in Andrej Potočnik v prodajalni Kranj ter Ivan Kovač v prodajalni Varaždin. Obrat Gorenja vas in obrat Col v septembru nista imela sprememb. Delo je prenehalo 10 delavcem, od tega 7 v našem obratu in 3 v prodajni mreži. Viktorija Kranjc in Helena Strel, Franc Končan ter Stanislava Zakelj so delo prenehali po lastni odločitvi sporazumno, Franc Mlinar (2093), Ana Remih in Stanislav Kosmač pa so z dela samovoljno izstopili. V prodajni mreži so prenehali: Marija Stojanov, prodajalna Vinkovci, Manica Mikuš, prodajalna III Ljubljana in Marinka Seljak, prodajalna II Ljubljana, ki je na njeno prošnjo premeščena v matično podjetje.

A. Filipič

Narod si bo pisal sodbo sam...

Tudi v Žireh javna razprava o ustavi prinesla mnogo predlogov

Izvršni odbor SZDL obč. Škofja Loka, KO SZDL Žiri in druge družbeno politične organizacije v kraju so pred kratkim organizirale v mali dvorani zadružnega doma javno razpravo o ustavnih spremembah. Razpravo je vodil direktor Jelovice tov. Tine Kokalj, dipl. oec. V uvodnih besedah je prikazal razvoj ustavnosti v novi Jugoslaviji od II. zasedanja AVNOJ-a do danes. Pri nas praktično vsakih 10 let sprejemamo novo ustavo. Zakaj? Malo je držav v svetu, ki bi se tako naglo razvijale kot naša. Razvoj proizvodnih sil in družbenih odnosov nas sili k spreminjanju ustav, da njih vsebino prilagodimo stopnji razvitenosti. Prav tako pa mora ustava dajati temelje za nadaljnji razvoj naše samoupravne družbe. Pogosto spreminjanje ustave pogojuje tudi izvršna družbena skupnost, ki v svetu nima vzornikov.

Kaj nam prinaša nova zvezna, oz. republiška ustava? Predvsem to, da republike in občine pridobivajo vedno več pristojnosti na svojih področjih, zvezi pa ostanejo v glavnem pristojnosti širšega družbenega pomena. Jasno je, da na oblikovanje zvezne in republiške ustave nimamo tolikšnega vpliva, zato tudi v razpravi ni bil glavni poudarek na tem. Mnogo širše smo razpravljali o statutu občine in krajevne skupnosti.

Tov. Kokalj je predvsem poudarjal prenos oblasti od »zgornjave« do »spodaj«, se pravi, da se v osnutku nove ustave zagotavlja vpliv na vsa določanja v naši družbi od »spodaj«, to je od baze »navzgor«. Nemažno vlogo bodo imele zato prav krajevne skupnosti. Saj je prav krajevna skupnost tisti osnovni temelj naše družbe, kjer se občani srečujejo v proizvodnih, potrošniških in drugih družbenih odnosih v svojem vsakodnevem življenju. Tudi SZDL bo z novo ustavo dobila pomembnejšo vlogo, kot jo je imela do sedaj.

V razpravi je bilo postavljenih tov. Kokalju več vprašanj o financiranju krajevnih skupnosti. Razumljivo, da je to vprašanje velikega pomena za vsako krajevno skupnost. Materialna osnova krajevne skupnosti je sicer dokaj jasno uzakonjena v osnutku statuta občine Škofja Loka, vendar je to šele osnutek, zato tudi vodja razprave ni mogel povedati kaj določene.

Zato bi bilo koristno, da bi se organizirale razprave o osnutku občine Škofja Loka in osnutku statuta krajevne skupnosti Žiri še posebej. Organizatorji teh razprav pa naj bi gradivo razposlali vsaj 14 dni prej. Le tako bi imeli občani priložnost »krojit« si zakone, po katerih bodo morda živeli naslednjih 10 let.

Bogomir Cokan

Na Dobračevi nova trgovina

Na našo željo je kmetijsko gozdarska zadruga »Sora« Žiri odgovorila za naš časnik naslednje:

Že v lanskim številki smo vas obvestili o predvidenem pričetku gradnje trgovine in o težavah, ki so vplivale na zavlačevanje pričetka del, kakor tudi o namenu novega lokala. Z gradnjo smo sedaj že pričeli. Gre za gradnjo prve sodobne živilske trgovine v Žireh. Vsi vemo, kakšno zastarelo trgovsko in gostinsko mrežo imamo v kraju in da je preteklo že precej let, ko za izboljšanje trgovske mreže pravzaprav ni bilo nič storjenega. Prav v naselju, kjer je izbrana lokacija, je bilo v zadnjih letih zgrajeno veliko število novih stanovanjskih hiš, ki nimajo v neposredni bližini lokalov za vsakodnevno preskrbo. Ne gre torej za neko centralno trgovino, kakršna bi morala stati v centru Žirov, temveč za prodajalno, ki naj potrošnikom v določenem stanovanjskem naselju omogoči vsakodnevne nakupe. Zgradba bo pritlična in paviljonskega tipa. V celoti bo imela 325 m² bruto površine. V njej bo samopostrežna prodajalna, predvsem za živila, poleg tega pa še delikatesa in mesnica. Nasproti prodajalne pa bo manjši buffet, ki bo imel zunaj tudi letno teraso. Tu in na terasi bo prostora za 40 gostov. Tudi tak lokal je v tem predelu zelo potreben.

Bralce prav gotovo zanima, kdaj bo vse skupaj dograjeno. Po pogodbah, ki jih ima zadruga sklenjene z izvajalci gradbenih del in dobavitelji opreme, je rok za zaključna dela junija 1974. leta. Pri tem so seveda možna še manjša odstopanja, ker je gradnja, predvsem pa oprema dokaj zahtevna, vendar računamo, da večjih odstopanj od določenega roka ne bo. Pri izbiri, kaj naj v novih lokalih potrošniki vse dobijo, smo predvsem skušali upoštevati njihove želje in potrebe, ki jih tudi sami poznamo. Zelo bomo veseli, če bodo bralci še kaj predlagali, kaj naj trgovina odjemalcem na tem področju še daje. Prav tako bomo rade volje ustregli vsakomur, ki bi želel še podrobnejši pojasnil v zvezi z gradnjo in mu pokazali načrte.

Viktor Maček

Soferska služba ima mnogo nevarnosti, ki se jih skoraj ne zavedamo, dokler gre vse dobro. V Alpini k sreči še nismo imeli hujših prometnih nezgod. Na sliki: Sofer Alpine se je s tovornjakom pri srečevanju z osebnim avtomobilom (ki ni zasenčil luči) umaknil na rob in zdrsnil s ceste.

Iz nabiralnika

Uredništvo je prejelo pismo z vprašanjem ali je našim šoferjem dovoljeno, da stojijo tovarniški avtomobili, katere vozijo, ob vsakem času parkirani pred njihovimi domovi, včasih tudi cele noči. Dalje »delavec« vprašuje, ali ne dobijo morda za to celo plačane nočnine ali dnevnice?

ODGOVOR daje vodja avtoprometa:

Delavcu, ki je postavil gor-nje vprašanje odgovorjam, da šoferji nimajo dovoljenja za parkiranje vozil pred svojim stanovanjem. Ko šofer opravi delovno nalogo in opravi, se mora vrniti v podjetje, parkirati na odrejenem prostoru, da lahko za to določi delavci razložijo tovor.

Če pa se šofer, ki je bil na dolgi vožnji (2-3 dni v inozemstvu), morda le oglasi prej pri svojih domačih, kot pride v podjetje, sodim, da s tem ne napravi nobenega prekrška, zaradi katerega bi ga morali klicati na odgovornost. Naše šoferje in njihovo delo poznamo več ali manj samo po tem, ko na ovinku pred tovarno obrne volan v desno. Prav nič, al pa bore malo poznamo resnično zahtevnost in odgovornost njegovega dela. Ne vemo, ali pa se ne spomnimo, da njihov delovni čas ni odrejen samo na 7 ur, niti ni odrejen stalen začetek dela, ki se sko-

raj vsak dan začne ob drugač-ni uri, odvisno od zahtevnosti in dolžine poti, ki jo mora opraviti ta dan za čimprejš-njo dostavo materiala. Za šoferje skoraj ne moremo govoriti o dnevnem prostem času, včasih jim komaj zagotovimo čas za počitek, ki je z zakonom predpisan. Tudi o tedenskem počitku ne moremo reči, da je vedno zagotovljen. Težave so z izkoriščanjem rednega letnega dopusta, poleg tega ti ljudje ne morejo imeti zagotovljene redne prehrane, vprašanje kje naj najdejo čas za družino, vzgojo otrok in podobno. Pri delu jih spremlja stalen psihični napor in nevarnost za nezgode, ki so pogojene z vremen-skimi razmerami, posebno v določenih letnih obdobjih. Pozabljamo na zahtevnost dela šoferjev ter njihovih delovnih pogojev in vse prevelik pomen pripisujemo denarju, ki ga dobi šofer v svoji kuverti vsakega petnajstega v mesecu.

Poznam delo šoferjev in lahko trdim, da delo opravljajo z veseljem, s čutom odgovornosti, ob misli, da smo podjetje kot celota z dobrim medsebojnim razumevanjem in pravilnim vrednotenjem slehernega dela.

Na postavljeno vprašanje bi delavcu lahko točno odgovoril tudi glede dnevnice in nadur, če bi navedel točne datume in vozila, ki jih ima v mislih, če bi ta delavec res imel tak čut odgovornosti, da bi pripisal še ime in priimek.

Občinski sindikalni svet je konec septembra v Mladinskem domu v Bohinju priredil tridnevni seminar za sindikalne delavce iz škofjeloške občine.

Zanj je vladalo veliko zanimanje, kar se je videlo tudi v številni udeležbi. Prvi dan je bila na sporedu tema organiziranosti sindikata, mladine in ZK v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti. Uvod v razpravo so podali Janez Jemec, sekretar občinskega komiteja ZKS Škofja Loka, Olga Stucin, predsednica občinskega komiteja ZMS Škofja Loka in Jože Stanonik, predsednik občinskega sindikalnega sveta.

Drugi dan je vse navzoče seznanil z osnutkom ustave SFRJ, SRS in osnutkom statuta občine tov. Tone Poljanar, predsednik občinske skupščine. Razprava je tekla tudi o problematiki samoupravnih sporazumov v občini in o ugotovitvah službe družbenega knjigovodstva.

Sindikalni delavci v Bohinju

Tretji dan smo bili seznanjeni z akcijo sindikata za nabavo ozimnice in zbiranjem sredstev za Kumrovec. Razpravljali smo tudi o problematiki nezgod na delovnem mestu in izgraditvi delavskega rekreacijskega centra na Soriški planini.

Seminar je bil dobro pripravljen in tudi zelo poučen, saj smo se seznanjali s perečimi vprašanji, s katerimi se danes ukvarjajo družbenopolitične organizacije. Navzoči so zelo živo sodelovali v razpravi, ki je dala koristne predloge. Na številna vprašanja so odgovarjali vodje seminarja. Lahko torej rečemo, da je seminar uspel.

Matevž Pečeljn

»DELO, ŽIVLJENJE« je glasilo tovarne obutve ALPINA ŽIRI.

Ureja ga uredniški odbor:
ANA RAMPRE
MATEVŽ PEČELJN
RUDOLF POLJANSEK
VLADIMIR PIVK
ALFONZ ZAJEC
MILAN MOCNIK
ANTON ZAKELJ

MAJDA JESENKO, odgovorni urednik

Izhaja mesečno. Naklada 1600 izvodov.

Tisk Gorenjski tisk Kranj

Šolsko leto se je pričelo

Moj namen je na kratko predstaviti organizacijo pouka in dejavnosti izven pouka na osnovni šoli PADLIH PRVOBORCEV ŽIRI v šolskem letu 1973/74.

Kot lani deluje tudi letos na šoli 23 oddelkov osnovne šole, od tega 14 dopoldanskih in 9 popoldanskih razredov. S svojo bogato tradicijo nadaljuje tudi naš čipkarski oddelček, ki ima kar 67 učencev, bilo pa bi jih še več, a jih ne moremo vpisati zaradi premajhnih prostorskih možnosti.

Letos smo uvedli tudi nekaj novosti. V kletnih prostorih smo z adaptacijo šole pridobili kar šest prostorov, ki so primerni za razne dejavnosti izven pouka. Tu smo ustanovili varstveni oddelček. Vsako leto nastane namreč ogromno težav zaradi obiska dopoldanske izmene pouka. Vsi učenci bi želeli obiskovati pouk dopoldne, šola pa to lahko zagotovi le tretjini učencev. Glede na to smo uvedli dopoldanski varstveni oddelček, ki sprejema učence že pred šesto uro zjutraj, domov pa lahko odidejo ob štirinajstih. Tako so otroci, ki niso bili sprejeti v dopoldansko izmeno pouka pod strokovnim nadzorom in na varnem. Varstveni oddelček je

organiziran po principu drugih varstvenih ustanov v republiki. Bistvena vsebina varstvenega oddelka je igra. Delo ima le sekundarni značaj. (Od tod verjetno izvirajo pritožbe staršev nad nedisciplino v varstvenem oddelku.) Če se otrok igra, ne more biti miren in tog. To zahtevati od njega bi bilo nenaravno in nič kaj v skladu s psihofizičnim razvojem otroka. Seveda pa igra in rekreacija nista edini dejavnosti v varstvenem oddelku. Čas od 8—10 ure je namenjen delu. (Po fizioloških ugotovitvah je to čas, ko je otrokova duševna zmogljivost največja). V tem času otroci delajo domače naloge, se učijo, berejo knjige itd.

V kletnih prostorih deluje še varstveni oddelček vozačev; pionirska knjižnica, ki ima končno svoj prostor; kabinet šolskega športnega društva; televizijska ali klubska soba, namenjena šolskim samoupravnim organizacijam in poseben prostor, namenjen rekreaciji, v katerem je miza za namizni tenis, šah itd.

V letošnjem letu smo izpeljali akcijo »zamenjava učbenikov«. Šola je zbrala 2983 starih učbenikov, približno 2500 učbenikov pa je novih, nabavljenih iz družbenih sredstev.

Vse nove učbenike namreč financira Temeljna izobraževalna skupnost SO Škofja Loka. Starši in učenci so se skoraj 100 % odzvali tej akciji, tako da so bili redki, ki učbenike niso oddali. Potrebno je omeniti, da gre tu za ogromna družbena sredstva, poleg tega pa za dokaj humano akcijo, saj so vsakoletni stroški z učbeniki precejšnje finančno breme staršev.

Poleg redne dejavnosti, to je pouka, pa mora biti na vsaki dobri šoli sorazmerno razvit tudi drugi del, to so takoimenovane izvenrazredne in izvenšolske dejavnosti. Namen teh dejavnosti je predvsem v tem, da učenci najdejo svoja interesna področja, kjer se lahko udeležujejo v rekreativnem smislu ali v izobraževalnem smislu. Tako imamo na šoli več krožkov. Naj jih naštejemo: matematični krožek za boljše učence; angleški krožek za boljše učence; biološki krožek za boljše učence; literarni krožek, v okviru katerega bo letos spet začelo izhajati šolsko glasilo »ISKRICE«; krožek OZN oziroma marksistični krožek; modelarski krožek; prometni krožek; likovni krožek; dva športna krožka za dekleta in fante in dva glasbena krožka, v katerih okviru deluje orkester Orffo-

vih instrumentov in mladinski komorni pevski zbor.

Z dodatnimi objekti, ki bodo v perspektivi prizidani k šoli, pa bomo naše izvenšolske dejavnosti lahko še razširili, tako da bo sleherni učenec lahko vključen v svoje interesno področje, da bo sleherni učenec že v osnovni šoli našel poleg široke splošne izobrazbe tudi nekaj iz svojega bodočega poklica.

Poleg krožkov deluje na šoli tudi več samoupravnih organizacij učencev. Pomembna naloga današnje šole je razvijati samostojnost učencev. Učenci naj se že v šoli navajajo na samoupravne odnose, tako, da bodo samoupravljalci tudi v podjetjih, kjer bodo zaposleni. Tako se naši učenci seznanjajo s principi samoupravljanja v pionirski organizaciji, mladinski organizaciji, šolskem športnem društvu, šolski skupnosti, razrednih skupnostih, pri planinskem društvu, tabornikih in pri podmladku rdečega križa.

Poleg naštetih dejavnosti na šoli redno deluje tudi služba poklicnega usmerjanja v višjih razredih in za učence, ki so dokončali šolsko obveznost.

V septembru nam je uspelo realizirati tako imenovano SOLO V NARAVI (plavalni tečaj za učence laniških četrtilih razredov). Od 77 udeležencev je »splaval« kar 76 učencev. Ob tem izrednem uspehu se zahvaljujemo tudi ALPINI, ki nam je omogočila bivanje v hišicah, kjer letujejo delavci.

Na koncu naj omenim še to, da bom v eni izmed prihodnjih števil biltena že lahko posredoval natančne podatke o pričetku gradnje telovadnice in vzgojno varstvene ustanove. Zaradi težav pri izbiri lokacij so se pripravljala dela nekoliko zavlekla. Vsem, ki pa nestrpnost pričakujejo novic s tega področja, lahko zagotovim, da se bo gradnja pričela že v letu 1974.

Slobodan Poljanšek

Ob vstopu na novo življenjsko pot iskreno čestitamo: Vandi Eniko in Janezu Jerebu (3005), Bernardi Gantar in Radu Kuncu, Betki Rupnik in Stanislavu Jurca ter Stanislavi Zakelj (2596), Ivani Filipič (GV), Nadi Kovačič (GV), in Marinki Seljak, prodajalki v prodajalni II, Ljubljana.

Kej je djau?

Na prejšnje vprašanje »Kej je djau« en sam mladinec na delovni akciji pri ureditvi račevske ceste smo prejeli precej duhovitih odgovorov:

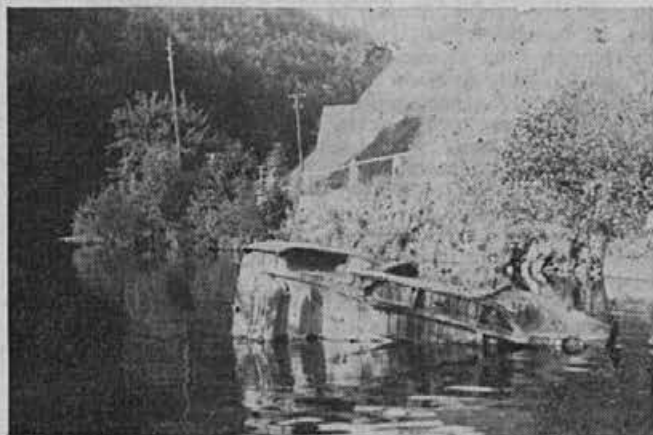
Nagrado prejmejo:

1. Grem še jest u slaščičarno — Slavko Kosmač
2. Drug prideje gotov po asfaltu — Dlakocop
3. Zgleda, de imaje druge probleme — J. F.

Pa tudi ostali odgovori nekaj povedo:

- Abluba dila doug — u slaščičarn
- Kej ba z nam?
- Niti prjatla ni!
- Joj, bama pahvalen ...
- Ja, ka ni disko klub
- Sa bel pametn
- Zdej vidn žerovsko solidarnost
- Vazil se pa baje, vazil

Novo nagradno vprašanje?

Kej je djau TURIST, ko je prišel v Žirovsko kotlino in ga je takoj na začetku pozdravila rjasta pločevina odsluženega avtomobila, ki je čakala odrešenja v Sori. Sicer je to bodlo v oči tudi nas Žirovce in smo mislili, da bo le treba tudi pri nas nekaj urediti za varstvo okolja.

Odgovore nam pošljite do 31. oktobra 1973, lahko tudi v drugih narečjih, ne samo žirovskem.

Pogoj: največ 5 besed. Nagrade: 30.—, 20.—, in 10.— din.

Predstavlja se

Nogometni klub »Alpina«

Nogometni klub ALPINA smo ustanovili aprila 1973 leta na pobudo nekaterih članov kolektiva. Poudariti moram, da smo se za to ustanovitev pripravljali že od leta 1971, ko smo uspeli dobiti primerno zemljišče za to vrsto športa v brezplačno uporabo od kmetijske zadruge Sora Žiri. V tem obdobju smo uspeli z manjšo pomočjo osnovne organizacije sindikata Alpine in mladinske organizacije Alpina nabaviti nekaj športnih rekvizitov in za silo usposobiti igrišče. Vsa ostala dela na igrišču, ki jih ni bilo malo, smo opravili s prostovoljnimi delom članov kluba.

Po registraciji in prijavi za vstop v tekmovanje Gorenj-

ske nogometne podzveze, ki se bo za naš klub pričelo pomladi, smo se začeli temeljito pripravljati. Razpisali smo redni trening, dvakrat tedensko, nabavili mreže in organizirali prijateljska srečanja z našimi sorodnimi podjetji. Prva enajstevka, ki smo jo povabili v Žiri, je bila iz Planike. Čeprav so bili nasproti nikoli tehnično boljši, smo z izredno požrtvovalnostjo in borbenostjo premagali goste z 2:1. V soboto, 22. septembra 1973 smo se na našo pobudo srečali na izredno namočenem igrišču z enajstevko tovarne obutve PEKO iz Tržiča. Tudi to srečanje smo dobili, s 4:0. Seveda moramo poudariti, da Peko ni igral z vsemi najboljšimi igralci.

Sedaj pričakujemo vabila za povratna srečanja.

Naj se na koncu kolektivu, katerega barve zastopamo, tudi poimensko predstavimo. Članj kluba so: Franci Jereb, Mirko Vehar, Milan Kopač, Rajko Kosmač, Dane Vehar, Izidor Čelik, Milan Kopač-Jakopicov, Branko Kosmač, Tone Eniko, Franci Pečelin, Ciril Kavčič, Roman Brence, Peter Mlinar, Franc Kopač, Tone Bogataj, Tone Kavčič, Slavko Mazzini, Bogomir Cokan, Peter Dolenc in Marjan Spoh.

Menimo, da je ta vrsta rekreacije koristna za naše delavce. To je neprecenljiva investicija za boljše počutje, zdravje in daljše življenje.

Marjan Spoh